

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 < 05 >
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, december 10.

A «Nemzet» és az önálló vámterület.

Ha nem olvastuk volna saját szemünkkel, el sem hinnénk, de így kénytelenek vagyunk magunk is konstatálni, hogy a »Nemzet« vezércikkét irt régi fegyvertársa a »Neue Freie Presse« — ellen és ami ellen annyiszor szállt sika, az önálló vámterület — mellett. Nagy dolgoknak kellett történniök, hogy ennyire jutottunk, de most már megtörtént. Ha ezután Apponyi Albert gróf és a 67-iki kiegyezésnek más őszinte barátai szót emelnek az önálló vámterület és a magyar jegybank mellett, nem lehet többé cinikusan rájuk fogni, hogy ellenségei a kiegyezésnek, hogy meg akarják ingatni Deák Ferencz nagy művének alapjait. A »Nemzet« írta, hogy jogunk van hozzá, még pedig nemcsak 1903. után, mikor lejárnak a külfölddel kötött vám- és kereskedelmi szerződések, hanem jogunk van hozzá már most és bebizonyítja e jogunkat a kiegyezés alaptörvényeiből. Ennyire jutott az a rideg közjogi konzervativizmus, amely mellett rövid idő előtt elszántan szállt sikkra a nemzeti szellemmel az egész magyar szabadelvű tábor.

A »Nemzet« fejtegetése természetesen első sorban Bilinszky volt osztrák pénzügyminiszternek és a »Neue Freie Presse«-nek szól, akik Bánffy-nak az önálló intézkedésekről beterjesztett törvényjavaslatára és abbéli fenyegetésére, hogy májusban beterjeszti a véglegesen önálló intézkedé-

seket, azzal feleltek, hogy kétségbe vonták Magyarországnak ehhez való jogát legalább is 1903-ig. De szól ez egyáltalán az obstructiós függetlenségi pártnak is. Megnyugtató akar lenni, hogy a kormány tudatában van feladatának és kötelességének. Ha elérkezettnek látja az időt, megteszi a lépéseket, hogy megvalósítsa az országnak a kiegyezésben biztosított jogait.

Hogy Bilinszky és a »Neue Freie Presse« mit fognak válaszolni a »Nemzet« cikkére? — nem sokat törődünk vele. Nagyobb kérdés reánk nézve, hogy a kormánylap cikkének és a két 67-es alapon álló ellenzéki párt, a nemzeti és néppárt állásfoglalásának lesz-e csillapító hatása az obstructióra?

Mert ha májusban nem állna szavának a kormány, akkor jogosult lenne az obstructió, de a mostani obstructió bajosan fogja elősegíteni nemzeti jogaink megvalósulását, sőt attól félhetünk, hogy nagyobb zavaroknak lehet előidézője.

A »Nemzet« cikkének érdemleges részét a következőkben adjuk:

»A volt osztrák kormány nemcsak a végleges kiegyezés keresztülvitelére lett épen ezért képtelen, de még a provizóriumot sem bírta megcsinálni.

Nagy büne van ebben az állapotban a német sajtónak és főképen a »Neue Freie Presse«-nek, a mely lap nem átalított oda-szegődni a legtulzabb igények harczosául és eképen megzavarni minden józan ítéletet és számítás. Sőt most sem szűnik meg ebben az irányban dolgozni. Mikor már látja, hogy a szenvedélyes izgatás

csak az osztrák alkotmányt tette tönkre és a kiegyezést tette lehetetlenné; akkor neki megy a magyar alkotmánynak és kétségbe vonja Magyarország önrendelkező jogát, gazdasági és pénzügyi téren, a mit az 1867. XII. t.-cz. 68. §-a régi törvények alapján, világosan kikötött. Még pedig furfangos módon: a vámügyekben a létező és 1905-ig érvényes nemzetközi szerződések, a bank-ügyben az Ausztriával kötött és 1910-ig érvényes érme-egyezség alapján. Ez az álláspont olyan vakmerő és nevetséges, hogy legföljebb bosszuságot árulhat el, komoly ellenvetésül azonban nem szolgálhat. Hiszen ha Magyarország, Ausztria magatartása folytán, a miben a N. Fr. Presse-nek nagy része van, kénytelen lesz fölállítani a vámsorompókat az osztrák határon, azért természetesen tisztelben fogja tartani a német, olasz és svájci szerződést: úgy vámtételeiben, mint minden intézkedésében; ebben a tekintetben tehát a külföldnek teljesen mindegy, akár egy, akár két vámterület ez a monarchia, mert akár hozzánk, akár Ausztriába küldi cikkeit, a szerződéses elbánásban részesül és neki csak ehhez van köze. A szerződés azért említi csak a vámegyiséget, hogy ne legyen kettős vám és az említett esetben sem lesz. Sőt a tranzitívám lehetősége sem forog fenn, mert minden cikk kizárólag a tarifa tételét fizeti; az átmenet szabad és megtört forgalomban a vám-visszatérítés is követelhető. Az egész okoskodás a nemzetközi vámszerződések révén ezek szerint nevetességig alaptalan.

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

A diva legjobb szerepe.*

Írta: Gottier Lajos.

A filigrán ékítményű s aranyozott, rokokobutorzatu kis szalonban, színház után, teljes számmal voltak a grófné tisztelői, a kik minden csütörtökön eljönnek hozzá egy csésze teára. A grófné kocsija e perczen robogott be a kapu alatt, a színházból és a diva beüzent francia komornájával, hogy a mai farsztó szerepe után, fél órai pihenésre van szüksége. Addig szórakozzanak az urak tetszésök szerint. Pedig ma egy új vendég is volt közöttük, a kinek jelenléte, színházi körökben esemény-számba mehetett. Egy kegyelmes ur. Családos ember s nagy erkölcsbíró. Maga sem tudja, hogy került ide. Véletlenség műve volt, egy régi barátjával találkozott, a ki a pezsgős vacsora után egyenesen ide hajtattott fogatával. miniszterestől együtt.

A társaság fesztelenül mozgott a szalonban, melynek szürke selyemkárpitós falán a diva számtalan példányban ragyogott különféle parádés szerepeiben levéve. A szerelmes Heléna trikós képe mellett a szenteskedő Denise, mint bachánszó az Orfeuszról, mint szende Liszbet, a kaczer Nimiche mellett. És sok más

* Mutatvány szerzőnek »Mulató Gentry« című munkájából, melynek rövid ismertetését irodalmi rovatunkban közöljük.

ismert operette szerepben, melyek mindegyikéhez egy-egy diadal emléke fűződik. A kegyelmes ur jelenléte csöppet sem feszélyezte a bohém társaságot, melyben az író és művészvilág különböző alakjain kívül néhány meczenáns is volt. Az inas ezüsttálczán finom borokat, illatos szivarkákat hordott körül. Közben a művész egyetlen gyermeke, egy édes, bájos, szőke leány jött be a nevelőnőjével. Anyja a legszigorubb angolos nevelésben részesítette és csak kivételképpen engedte meg neki, hogy szalonjában megforduljon. Mialatt a grófi férj Kame-runban tigrisre vadászik. Dóra a fiatal lányok bájos zavarával üdvözölte a társaságot. Az urak egy perc alatt körülrajongták őt és szép arcza csak úgy pirult a vágyteljes tekintetek keresztüztében, mint fakadó mohrózsa bimbó, tavaszi hajnalon, az első napsugártól. Ekkor egy üde, csengő hang szólalt meg a szalon ajtajából:

— Csak rontsák nekem azt a gyermeket!

A diva állt ott, fehér crep de chine pongyolában, melynek csipkái egész kis vagyont értek.

Még mindig szép asszony, a művésznők ama korában, a mely az egyszerű polgári nőnél itt-ott a matrónaság kezdetét jelzi, de egy ünnepelt művésznő életében még mint fénykor szerepel.

— Megboesát, grófné, hogy egy idegen to-lakodott be bizalmas körébe. És a kegyelmes ur, a ki még mindig javakorbeli ember, — szép kék szeme van és szőke bajusza — a

kegyelmes ur diplomatikus mosolyával hajolt meg a háziasszony előtt. Az könnyed főhajtással fogadta, mialatt bársonyos fényű barna szeméi tekintetét meglepetéssel nyugtatta az új vendégen.

— Isten hozta! Szálljanak meg nálam az urak. A művésznő kezet fogott vendégeivel és látható örömmel fogadta tömjénezésüket, mai nagy sikere után.

— Csak vallja meg grófné, hogy ilyen kedves szerepe nem volt még soha, a mióta a színpadra lépett.

Ezt egy jónevű író kérdezte, a kinek a diva páratlan művészetével már több darabját juttatta sikerre. Bár a mai darab nem az ő műve volt,

— Nem akarok udvariátlanságot elkövetni maga ellen. Mai nagy sikerem osztályos részét meg nem akarom elbizakodottá tenni, azért engedje meg, hogy adós maradjak a felelettel.

— Nem maradt adós vele, — s a kérdező kelleetlenül mosolygott.

Az új darab ifjú szerzője meg elpirult örömeiben s hódolattal csókolt kezet a művésznőnek.

Szétszóródtak ezután s leültek a kis asztalok mellé. Az inasok teát és hideg sültet hordtak körül, Dóra a szomszédos kis szobába ment át nevelőnőjével, a hová unokafivére, egy pirosképu huszárönkéntes kísérték őket.

— Csakugyan érdekes volna tudni, hogy ragyogó pályafutása alatt melyik volt a legkedvesebb szerepe, grófné? És a miniszter ke-

Épen ilyen az Ausztriával kötött és 1910-ig érvényes érme-egyezségből levont az a következtetés, mintha bankot sem alapíthatnánk, azért, mert az kimondja a valuta rendezésének, az államjegy bevonásának stb. közösségét. Hiszen mindez pontosan megtörténhetik a szerződés értelmében, a valuta is egyakarattal rendezhető és rendezendő; de, hogy aranyvalutára alapított és kész fizető bank miért ne lenne felállítható Magyarországon, mihelyest akarjuk, azt ugyan sem az érme-szerződés szövege, sem a valuta rendezés természete alapján, józanul megmondani nem lehet.

Áthelyezések a közös hadseregből a honvédséghez.

A honvédelmi miniszternek ma a képviselőház elé terjesztett jelentése szerint az 1896. évi nov. 1-étől 1897. évi okt. végéig terjedő év folyamán a közös hadseregből a honvédséghez áthelyeztetett: a gyalogságnál egy százados, egy alezredes, nyolcz első osztályú s öt másodosztályú százados és négy főhadnagy; a lovasságnál egy első osztályú százados és négy főhadnagy. Összesen tehát a gyalogságnál 19, a lovasságnál öt tiszt.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 10.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Apróbb bejelentések után következtek

az új provizórium

javaslat hova küldési vitája fölött a zárbeszéd.

Kossuth Ferenc: A miniszterelnök egyáltalán semmi indokolta, hogy miért akarja a javaslatot egyedül csak a pénzügyi bizottsághoz utasítani. Egyszerűen csak akaratára hivatkozott. Ez pedig az ellenzékre épen semmi hatással nincs, mert az a nyers erőszakkal való hivalkodás. (Zajos tetszés a

szélsőbalon.) A miniszterelnöknek az országgyűlés tekintélye iránt semmi érzéke nincs, mutatja az is, hogy a már elfogadott provizóriumjavaslatot egyszerűen félreteszi, ahelyett, hogy szentesítés alá bocsájtotta volna azt. A többség szavazata az ő pártját nem fogja meggyőzni. Az ő igazuk ki fog sugárzni a nemzetre s behatol a lelkiismeretekbe. Nem fogják azt meghazudolni. Ajánlja javaslata elfogadását. (Zajos éljenzés a szélsőbalon.)

Olay Lajos: Programunk kiegészítése: az önálló vámtérület. Folyton gyanúsítanak ennek rovására. Azt mondják: veszélybe döntjük az országot. Mivel? Azt mondják: Obstruálunk. Hát obstrukció az, ha ily fontos kérdéshez tárgyilagosan szólunk? Az egyházpolitikánál bezzeg nem volt obstrukció. Kossuth javaslatát pártolja s ha azt nem fogadják el, akkor a magát kéri elfogadni.

Sima Ferencz szót azután röviden s elfogadásra ajánlotta javaslatát.

Elnök: Most következik a szavazás. Sima indítványa, hogy t. i. a javaslat adassék vissza a miniszterelnöknek, bele ütközik a házszabályokba; azért ezt szavazásra se bocsáthatom. Legelőbb a miniszterelnök indítványa fölött fogunk szavazni. Ha az elfogadják, akkor Kossuth és Olay képviselő urak indítványai maguktól elesnek. Husz képviselő névszerinű szavazást kért, azért azt elrendelem.

Az elnök kihuzza az urnából a betűt és hangosan jelenti:

— S.

— Soha! Semmi! — kiabálják összevissza.

Öt perczre felfüggesztette erre az elnök az ülést. A szünet után kezdődött a szavazás. Legelőbb Sággy Gyula nevét olvasták. A függetlenségi kíváncsian néztek szét. Mert tudvalevő, hogy ő volt a nemzetipártban az egyetlen, aki a kormány ellen való harcot határozottan sürgette. Mikor ma, Kossuth belépett, a szélsőbal zajosan éljenezte. Most azonban Sággy Gyula — nem volt jelen s nem szavazott sehogyse.

A szavazás után összeolvasták a szavazatokat. Az eredmény az, hogy beadtak 222 szavazatot, a javaslat mellett szavazott 185, ellene 37, a javaslatot tehát 148 szótöbbséggel fogadták el.

Az elnök 5 percz szünetet adott, azután folytatták a

községi helynevekről

szóló javaslat tárgyalását.

A törvényjavaslat első 4. szakaszánál

senki se szólalt föl. Az 5-ik szakasznál Pulszky Agost nem tartja méltányosnak, hogy az iskolai tankönyvekből a történelmi vagy közhasználatban levő szavak egészen kiirtassanak. Szükségesnek tartja, hogy a hivatalos név benne legyen, de zárjelben a történelmi vagy közhasználatban levő név is bele veendő. Ezért módosítást ad be.

Schreiber-Frigyest nem elégti ki a módosítás, ő azt óhajtja, hogy a tankönyvekben és a hivatalos kiadványokban ne köteleztessék a hivatalos nyelv, hanem használható legyen a történelmi vagy a közhasználatban levő név is.

A függetlenségi párt megmozdult az öreg ur indítványára s hangosan kiáltotta: Halljuk a módosítást. Az elnök föl is olvastatta:

Most egy fiatal szász képviselő állott föl szólásra. Smidt Károly. Németes kiejtéssel, össze-visszahányt szórenddel fejtegette, hogy nincs megelégedve a javaslat indokolásával. Bizonytalanság és zürzavar lesz a javaslat következménye. Beszédje körülbelül így hangzik:

— Hogy a történelmi nevek felodógenységbe merüljenek, ehez mi, diszdeit hász, segedget nem nyujthatjuk.

Ez a szakasz — fejtegette tovább — sérti az idegenajku állampolgárok önértétét. Azután Eötvös Károly felé fordult emelt hangon:

— Mi ép úgy szeretjük a hazát, mint önök, vérünket áldozzuk érte, mindent megteszünk, a mi szükséges, de nem tesszük meg, a mi nem szükséges. Mi szászok — ugymond — nyolczadfélszáz év óta vagyunk itt, Géza király hozott be, mint népesoportot, megillető jogokkal. S most el akarják kobozni történelmi jogainkat, — a történelmi neveket, ki akarják tépni szívünkben a történelem iránti szeretetünket.

Majd kijelenti, hogy: délen a szászok a magyarság védbástyája. Polemizál ezután Eötvössel s Foqui állításának, hogy t. i. Észak-Amerikában 10 millió német elangolosodott — nem igen hisz. De különben a külföld ezután is csak az ismeretesebb német helyneveket fogja használni. A francia gyáros ezentul is nem Pécsre, hanem Fünzkirchenbe fogja szállítani gyártmányait. Czitál Deáktól és Széchenyitől. Vegyék szívére a nagy patrioták szavait s ne szítsák ma, a nagy horderejű idők előtt, az elkeseredést. Inkább tegyék a hazát boldoggá és nagygyá. Schreiber indítványát pártolja.

Egy hang balról: Lépjén ki a kormány-pártból!

Eötvös Károly: Igaz, hogy a magyar állam mindig megadta az idegen nemzetiségeknek a saját jogait, de oly előfeltétellel, hogy

zébe vette teás csészéjét s előre hajolt székében, szemben a művésznővel.

A szép asszony pár másodperczig merőn nézett a kérdező arcába, aztán kissé hátra szegezte fejét és sötét szemével álmódzva merült a függő lámpa világába, mintha kutatna emlékeiben.

A társaság kíváncsian várta a választ.

— Elmondjam, hogy melyik volt a legjobb szerepem? És a művésznő mosolygott. Ha megígérik, hogy végighallgatnak . . . ? és elengedek dátumokról beszélni. Ha itt volna Káros Lenke, az én legkedvesebb ellenségem és pályatársnóm, hozzáténné, hogy: még pedig jó ideje. (Pedig igazán nem vagyok még olyan idős, mint a minőnek ő állit.) Elég az hozzá, hogy történt valamikor. Már itt voltam a fővárosban, sőt már ösmert is mindenki és szerettek is egy kicsit. Közvetlen a »Szép Heléna«-ban elért nagy sikerem előtt volt, a mikor az ifjuság kifogta a lovaimat és haza huzott lakásomra. Egy borus novemberi délután, nagyon jól emlékszem, odakünn havas eső esett, egy új szinpadit toilletemet próbáltam föl, melyet az nap hagyott ott a szabónóm, távollétem alatt. Akkor még a Sándor-utczában laktam. Komornám nem volt odahaza s egyedül öltöztem. A toilette egy francia pórno egyszerű nyári ruhája volt, kötényvel s kaczer kis fehér főkötővel. Valami csekély igazítani való volt a ruhán, a lány soká késett és én kimentem a szobájába. Egyszer csak csengetnek. Sietek ajtót nyitni, abban a hitben, hogy Lujza érkezett meg, amikor egy szerény megjelenésű, szőke ifju áll előttem. Nagyon bátorosan

volt szegény. Még most is magam előtt látom, fehér arcával, kék szemével, kaczkias kis szőrszke bajuszával, ünnepeyes, kissé kopott fekete ruhájában.

— Kit keres? kérdém türelmetlenül.

— Bocsánat kisasszony. Idehaza van ő nagysága? S a látogató valami irást szorongatott a kezében. Csak ekkor jutott eszembe, hogy a jámbor engem, rövid szoknyámban, fehér kötényvel és főkötővel, komornának néz. A helyzet kezdett tetszeni nekem.

— Nincs idehaza ő nagysága. de mindjárt megjön. Jöjjön be addig a szobámba, ott megvárhatja. Károly bejött utánam a komorna szobájába. Leültettem s megkérdeztem tőle, hogy mi járban van. Eleinte tartózkodó volt, de aztán elbeszélte, hogy ajánló levele van hozzám, egy régi ismerősömtől, a kinél éveig nevelősködött, hogy a vőlegényem révén, mert a gróf még akkor csak vőlegényem volt, ajánljam be valamelyik miniszterhez, akármilyen állásra.

— Ez kezd érdekes lenni, szolt közbe a kegyelmes ur barátja, a ki őt ide hozta.

A kegyelmes ur végig simította briliáns gyűrűkkel megrakott, finom kék eres, fehér kezét szép szőke bajuszán s figyelemmel leste a művésznő minden szavát.

— Szóval az ifju protekciót keresett nálam a nélkül, hogy tudta volna, hogy velem beszél. Szegénynek nem igen volt akkoriban színházra való pénze, mert különben megismerte volna a komornában a népszerű művésznőt.

A leány még mindig késett, én pedig tovább játsztam a szerepét. Mulattattam engem a

dolog. Künn egész csinos hóvihar keletkezett ez alatt és én teával kínáltam meg a vendégemdt — épen mint most önöket — egy kis harapni való is akadt s egy két pohár bort is megittunk rá.

Az ifju később már nem volt olyan bátorosan sőt vallomást koczkaztatott. A kis szobában vigan pattogott a kandalló tüze, a mint azt a novellákban írják, s minthogy komornám egyáltalán nem jött aznap haza, átvettem Károlytól a folyamodványt, megígérve neki, hogy mindent el fogok követni érdekében.

A diva pár pillanatra elhallgatott. A szomszéd szobából a Dóra ezüst csengésű kacagása hallatszott át. Közben a huszár sarkantyuja pengett. Aztán a nevelőnő szolt valamit hozzájuk angolul.

— Az én pártfogoltam ezután többször is eljött még hozzám s én mindig mint a művésznő komornája fogadtam őt. Rendesen előre tudtam látogatása idejét s ilyenkor Lujzát elküldtem hazulról. Az ifju nem óhajtott már a művésznővel találkozni, megelégedett a komorna protekciójával is. Nekem meg hízelt, hogy az a naiv, szőke legény nem a művészetemért rajong, hanem tisztán a saját személyemért. Világért sem árultam volna el magamat előtte. Régen volt . . . fiatal voltam . . . és . . . akkoriban azt mondták rólam, hogy csodaszép vagyok. Kérem! ne szakítsanak félbe, sem udvariás bökölcsra nincs szükségem, mert önöknek most halvány fogalmok sem lehet arról, hogy milyen voltam én akkor. S a diva a kis rokokó szekrény fiókjából, lázas sietséggel keresett elő egy fényképet

— Nézzék ezt, aztán beszéljenek.

igaz magyar hazafiak legyenek. De ha ez előfeltétel nincs meg, ha — a mire szomorú példák vannak — a magyar állam egysége, megbonthatatlanlansága ellen törnek, akkor a jogok jogtalanul illetik meg őket, mert nem lehet képzelni, hogy egy állam idegeneknek odaadja saját jogait azért, hogy azok megbolygassák állami egységét, megcsorbítsák állami fenségét. (Taps).

Örömmel veszi tudomásul a szászok jó hazafiságát. De addig, míg a nemzetiségek panaszaikkal a kölföldhöz fordulnak, jogunk van féken tartani a nemzetiségek ez áramlatát.

Azt mondja Smidt, hogy II. Géza minden jogot megadott a szászoknak. Adhatott földet, kenyert, jogokat, de a magyar nevek elsajátításának jogait nem adhatta.

Ezután Pulszkyval polemizál s állást foglal módosítása ellen, melyet nem fogad el. (Helyeslés a balon).

Ivánka Oszkár se fogadja el a módosítást, de ő ad be egy módosítást, hogy térképen is magyarul irassanak ki a helynevek. (Élénk helyeslés).

Perczel Dezső belügyminiszter: Konstatálja, hogy ez a javaslat nem ellenkezik semmi más törvénnyel. Schreiber módosítását nem fogadja el, de a Pulszkyét elfogadja. (Ellenmondás balfelől). Hozzájárul Ivánka módosításához is.

Perczel után Szentiványi Árpád szólott, mely után a szavazás következett. Ivánka módosítását egyhangulag, míg Pulszkyét többséggel fogadták el.

Az armálisokról.

— Régi jó idők emléke. —

Nemsokára ismét felujulnak a lelkes jubileumi ünnepek, melyekben annyira bővelkedt a tavalyi esztendő. Mire a kedves kis ibolya az ébredő természet »kék ruhás, üde gyermeke« a friss tavaszi léghen szétárasztja édes illatos mosolyát, hangos örömjazzal lesz tele a levegő szerte e hazában, merre csak magyarok laknak. Az idej nagyszabásu márczius 15-iki ünnepélyekkel veszi kezdetét az új idők, a szabadság és magyar alkotmány beköszöntésének és az értük vívott herosi küzdelemnek, a szabadságharcznak félszázados évfordulója.

A kép kézről-kézre járt a társaságban, miközben csak a meglepetés moraja hallatszott. Egy eszményi szép fiatal lányt ábrázolt az, a ki francia pórónnek volt öltözve. A kekre nyílt, sötét szemek ártatlan tekintete bájos ellentétet képezett a félig nyílt ajkak mosolyával, apró fogainak fehérsége a képen is szinte vakító volt.

A kegyelmes ur megigazította szemüvegét és feltűnő mohósággal nézte az édes leányarcot.

A diva folytatta:

— Nos uraim! ezután következett az a bizonyos régi történet, mely mindig új marad. Az ifju szenvedélyes szerelemre gyuladt a komorna iránt. Sőt olyasmit is forgatott a fejében, hogy elveszi feleségül. Jegyezzék meg uraim, hogy a komorna sem volt fából s komolyan zavarba jött volna, ha kenyértörésre kerül a dolog. Az egész ismeretség azonban nem tartott tovább egy hónapnál. Mert Károly urat, a komorna pártfogására csakugyan kinevezte a miniszter. Messze a fővárostól, valahová a hatodik vármegyébe innen. A fiatalok bucsuja szivszagató volt, de az okosság azt tanácsolta nekik, hogy el kell válniok. Elég az hozzá, hogy az én hősem úgy megelégedett a kis komornáról, — pedig neki köszönheti karrierjét is, mert az igénytelen ifjut ott a vidéken öt év múlva képviselőnek választották s aztán fényes kariert csinált — tehát, a mint mondom, úgy megelégedett róla, hogy soha többé nem adott jelt magáról, előtte. Persze, mai napig se tudta meg, hogy ki volt az a komorna.

A szép asszony láthatólag meghatva az

Ötven esztendő nagy idő az emberi életben. Azóta újabb nemzedékek támadtak és nőttek fel más, változott viszonyok között. A rohamos változás és átalakulás a mult emlékeit, hagyományait jó részt elsöpörte, ujakkal pótolta. Kevesen vannak már életben azok közül, kik a régi jó időknek részesei voltak.

A mai nemzedék már csak legendaképen ismeri a régi rendi világ intézményét. Ősz szakálu tisztos férfiak remiszczencziáit hallgatja, midőn a régi magyar diaetáról, a forspontokról, ekhós szekerekről, jurátusokról és kanczellistákról és a monda ködébe vesző egyéb híres dolgokról akar értesülni.

Rég belepte a penész azokat a diszitésekkel ékes ládákat, szekrényeket is, melyekben az egyes magyar nemzetségek az ősi családfát, a kutyabőrös nemesi és egyéb okleveleket őrizték, mint a szemük fényét. Nagyon zökkent az idők kereke, s nem sűt már a nap a nagy pecsétetes ünnepélyes királyi levelekre, melyeket oly nagy gondnal, kaligrafiával állítottak volt ki a régi hites helyek, a káptalanok irodáiban, s melyeken századokon keresztül sem látszott meg az idő foga.

A prózai lapossággal szerkesztett hivatalos lap száraz adatai foglalják most magukban a király kijelentéseit.

Ő Felsege nem levelez már egyenesen az ő hiveivel. Nem viszik udvari fullajtárok váltott forsponton a megyei kuriák elé a drága kutyabőrt, melynek majesztetikus és szószapora sorai között ott lappang a derék szolgálatok jutalma a híres *donáció* képében.

Az volt aztán a kitüntetés és becses ajándék, mikor egyszerre járásokra megyékre terjedő birtokokat kapott a királytól az új név tulajdonosa, rajta kastélyokkal és egy tuczat faluval, pár ezer élőlélekkel. S milyen nai öröme telik a mai kor emberének mégis abban, ha egy kis kereszt, vagy csillagalaku ordót a keblére tűzhet, vagy a gombnyilásába húzhat egy feliratcs kis szallagot, melyet a kabinet iroda csecse-becse gyűjteményéből hozott a nehezen várt posta, s melynek árát ezerszeresen leszolgált a »közügy embere« mindenféle áldozatban.

emlékek alatt, elhallgatott. Aztán utána tette még:

— Ez volt az én legjobb szerepem története.

(A kegyelmes ur nagyon elkomolyodott, majd fölállt, odament az ablakhoz s forró homlokát a hideg üvegtáblához szoritotta).

— És a kis komorna nem busult az imádója után? — kérde a fiatal író, a ki mindjárt thémát keresett egy novellához.

— Nem volt rá ideje, a komornából nemsokára grófné lett. Es bár a grófné szerepét is jól játszotta, de annál több gyönyörűséget okozott neki a fiatal anya szerepe, melybe őt az ő szépséges kis leánykájának születése ugratta be, rövid idő múlva. Ugy-e Dórá? És a diva szenvedélyesen zárta karjaiba azt a bájos, kékszemű, szőke leányt, a ki e pillanatban jelent meg a másik szoba küszöbén.

A társaság mosolyogva nézte e jelenetet. A kegyelmes urnak pedig alighanem belé hullhatott valami a szemébe, mert levette aranykeretű csipetjét s ujjával ugyancsak dörzsölte a szemét. Nemsokára ezután észrevétlenül bucsut vett a társaságtól.

A többiek még együtt maradtak, egyideig. S mikor már mindenki távozott, a körut másik oldalán, szemben a diva lakásával, egy magányos férfialak állt a lámpa alatt s mohó vágygyl nézte, a művész ablakában, a fehér vászonfüggönyön áttetsző, karsu leányalak imbolygó árnyékát. Mialatt lelkében, egy régen elfeledett szerelem emléke támadt föl s egy édes, bus, régi regéről sutogott...

Hiába, a régiek mégis csak praktikusabbak voltak! Szépen egy kalap alá tudták őket foglalni a titulust a vitulussal. Ma már csak az emberiség legerősebb gyengéjének: a *hiúságnak* hizeleg a kormány kegye.

Mindezen álomszerű reflexiókra pedig az indított bennünket, hogy egy helybeli jónévű czégfestő: *Diósy* Soma üzletében szépen restaurálva megpillantottunk egy régi nemzeti diplomát, illetve annak czimtabláját. Az izléses munka stilszerű hűséggel adja vissza a pozsony megyei eredetű *Gombay*-család czimrét. A masszív, kemény karton papir fekete alapján aranybetűkkel fénylik az oklevél felirata:

„*De Nobilitate Familiae Gombay, de pago Gomba, in Insula Csallóköz 1609.*“

A boríték közepén áll a heraldikailag pontosan visszaadott czimer, melynek beosztása a következő. A pajzsalak élén egy piros zászló-tartó vértezett kar áll; a pajzs mezeje szintén piros, felosztás nélkül. Alján egy nagy csillag, felül két oldalt pedig két nyílsoport, virágszirom módjára összehajolva.

Ezen szép czimtábla után, mely csak díszére válhat a készítő czég szakbeli ügyességének, következik az oklevél szövege a diplomák bevett latin nyelvén szerkesztve, melyhez azonban a magyar fordítás is csatolva van e sorok írójának tollából.

Megjegyezzük, hogy a jelen okmány a pozsonymegyei levéltárban őrzött oklevélnek csak a másolata s így némi alaki eltérések vannak az eredeti és e között. Akit azonban érdekel a régi királyi adományleveleknek, az ugynevezett »armális«-oknak formája és kiállítása, még néhány napig megtekintheti azt a Diósy-féle üzlet kirakatában a *Gombay*-család most restaurált oklevelén.

Nem győzzük eléggé dicsérni azt az ambiciózus mozgalmat, melyet a régi történelmi magyar családok okmányaik és családi irataik rendezése körül kifejtének s ezzel a multak tanulságait értékesíteni iparkodnak. Ebből a szempontból örvendünk a lassankint ismét napvilágot látó régi armálisoknak.

—*plex.*

A Katholikus Kör matinéja.

Tegnap tartott gyűlésében elhatározta a Katholikus Kör vigalmi bizottsága, hogy még e hó folyamán matinét rendez.

A matiné napját pedig a szt. Karácsony második ünnepére teszi. Kettős czél vezette a bizottságot, mikor így határozott.

Egyik az, hogy a közel multban rendezett matiné fényes sikerében bizva, a matiné tartását állandóvá, s minden hónapban egyszer ismétlődőleg rendezetté akarja tenni, másrészt azonban a Kör a szt. Karácsony ünnepét, mint a kereszténység egyik legnagyobb ünnepét föltöttebb kimagasló alkalomnak látja ahhoz, hogy czéljaihoz, hivatásához és szelleméhez méltó ünnepélylyel ülje meg azt.

Maga az eszme, ily kivitelben új. De az ünnepély műsora is tökéletesen eredeti és új lesz.

Kettőnek kell, hogy megadja az ünnepély méltó színezetét: ezek a reflexiók és a válogatott műsor.

Három száma a műsornak, jobban mondva négy, az ünnepély vallásos színet adja meg, méltó formában.

Ez a négy szám a következő:

Egy az ünnep jelentőségét kidomborító felolvasás, melyben a magasztos ünnep teljes érvényében kifejezésre jusson.

Szerencsés kézzel választott a bizottság mikor a felolvasás megtartására meg tudta nyerni főtisztelendő dr. Székely Istvánt, a papnövelde theologiai tanárt, s megnyugtathat mindenkit az a tudat, hogy a buzgó munkássága és kiváló tudása tanár kezében meg is találja az ünnep méltó megörökítését.

A második szám, mely szintén az ünnepély alkalmát illeti, egy szavallat lesz. Egy gyönyörű karácsonyi költemény, melyet egy már e téren ismert bájos fiatal leány fog előadni.

A harmadik és negyedik ily aktuális s társajátosságánál fogva legérdekesebb számot két karácsonyi Pastourelle fogja képezni. A symfonia e remekeit külön ez alkalomra összeállított férfi és női vegyes kar fogja előadni; hogy mily sikerrel, arról a buzgó kar-nagy Belezna Antal kezéskedik.

De a szorosán vett művészi intencziókat is kifejezésre juttatja majd a két végső szám, egy *Ima*, melyet Tutsek né, a kiváló hangú énekesnő fog előadni avatott kezű zongorista kísérete mellett és egy hegedű-szólo.

Nem a műsor nagy terjedelmére, nem is a változatos sagra s nem a zajos külső hatásra fektette a bizottság a fő-sulyt; hanem minden törekvése ott összpontosul, hogy az ünnepi hangulat, a művészi bensőség és a nemes felfogás jusson kifejezésre a matiné minden egyes számán.

Hogy törekvése sikerre visze, azt majd maga e matiné dönti el; de a bizottság abban kereste a biztosítékot, hogy olyanokat kért fel a közreműködésre, akiknek kiváló tehetségük és művészi ambíciójukhoz kétség nem fér.

A matinéről szóló meghívókat különben már a jövő hét keddjén szétküldik, ahol a matiné megtartásának — eddig még véglegesen meg nem állapított — helye is fel lesz tüntetve.

Tekintve a nemes és szép intencziót előre is szívből sikert kívánunk a munkás és buzgó bizottságnak. —i.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Deczember 15. Megyei közgyűlés d. e. 9 órákor.
Deczember 15. F. Pevny Irén és Takáts Mihály a m. kir. Opera tagjainak hangversenye.
Deczember 19. D. e. 11—12-ig vasárnapi népszerű felolvasás: «Visszapillantás a butorasztalosság történetére.» Tartja: Domokos Andor.

* „Nyári regé” czímmel mai számunkban egy új regényt kezdünk meg. Az érdekes művet, melyet Samuli S. irt, melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. »A »Nyári regé-t» Vincze József fordította valóban kiváló ügyességgel és biztosra vesszük azt, hogy kellemes percek fog vele szerezni lapunk olvasóinak.

* Vasárnapi népszerű felolvasások. A város több előkelő vezérférfiának közreműködésével a téli hónapokban (kíséreltekkel és bemutatásokkal egybekötött) népszerű előadások rendeztetnek az irodalom, történet, alkotmánytan köréből, társadalmi és politikai kérdésekről. Ezen előadások feladata tudományos színvonalon álló népszerű előadások által az általános műveltséget előmozdítani. Az előadások díjmentesek s a községi polgári iskola helyiségeiben tartatnak. A fontos kulturális ügy érdekéhez képest ezen előadásokra az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Holnap vasárnap Potássy János főreáliskolai tanár tart előadást legközelebbi bolygónkról: a holdról. Az előadás nem a szokott időben: délelőtt 11—12 órákor, hanem 10—11 óra közt lesz megtartva.

* Elnökválasztás a jogakadémián. Ma d. u. 5 órákor választják meg a jogászok önképzőkörük elnökét. Az eddigi elnök Thúry László, mint pár nappal ezelőtt megirtuk, lemondott, hogy e tényével ezáfolja meg némelyek azon vádját, mintha ő stréberségből vállalta volna el az elnökséget. Tegnap azonban az akadémiái polgárok népes gyűlésükön ismét rábírták Thúryt a jelöltség elvállalására, úgy, hogy a mai választás ismét mozgalmasnak és eredményében egyelőre kétesnek ígérkezik. Ellenfele, mint már említettük, Örléy Dénes lesz. Többek kérdezősködésére e helyen említjük meg, hogy az elnökválasztás folytán a mai napra kitűzött felolvasó-estélyi bizonytalan időre elhalasztották.

* A tankerületi főigazgatóság köréből. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Ujsághy Gézát a nagyváradai tankerületi kir. főigazgatóság irnokát a nagyszabeni tanker. főigazgatósághoz tolnokká nevezvén ki, helyébe dr. Winkler József volt kassai tanker. főigazgatósági tisztviselőt küldötte.

* Új óra-torony a vármegyeházán. Az év elején tervbe vették, hogy Biharvármegye székházára, a jelenlegi óra homlokzat fölé karsu tornyot emelnek. Oláh Lajos jónevű ácsmester el is készített két igen csinos toronyrajzot, az államépítészeti hivatal szakértő mérnöke azonban nem találta megfelelőnek, s izléseknek, hogy a tornyot felépítsék, mivel az óriási épület sarkán nincsen semmi dísz. Így megmarad továbbra is a régi homlokzat, az óra-lappal. A fedél udvarföldi részén azonban a régi torony helyett újat készítenek; az ediginél karsubbat, izlésesebbet.

* Csak délelőtt lehet adót fizetni. Évtizedes gyakorlat Nagyváradon, hogy az adóbefizetéseket a városi adóhivatal hétköznapon délelőtt 8 órától déli 12 óráig fogadta el s délutánokon és vasárnapokon nem volt nyitva felek részére az adópénztár. A miniszter egy rendelete folytán az új szabályrendeletbe fel lett véve, miszerint az adóbefizetéseket délután 3—4-ig és vasárnap délelőtt 9—10 óráig köteles a városi adóhivatal elfogadni. Pár hónap óta nyitva van délutánokon is az adóhivatal. Ez azonban a kezelés és az elkönnyvelésnél sok kellemetlenséget okoz, miért is a törvényhatóság elhatározta, hogy csak hétköznapokon délelőtt 8 órától 12-ig legyen adóbefizetés. A belügyminiszter a szervezeti szabályzat ilyen módosítását helyben hagyta.

* Charousek és Maróczy Nagyváradon. A nagyváradai sakkör meghívta hazánk két zse-niális sakkmasterét a legutóbb világhírré vergődött Charousek Rezsőt és Maróczy Gézát, Charousek Rezső f. évben végben ment berlini nemzetközi tornán az első díjat vívta ki, maga mögött hagyva Csigorint Walbrodrot s sok más világhírű mestert. Maróczy Géza pedig a múlt évi nürnbergi mester-versenyen vívta ki a második díjat 1 egység-gel maradva Latkeo, a világ-bajnok mögött, tul-szárnyalva Steinitzt a sakkhéroszt. Így mindenki, ki csak valamennyire is ért a nemes sakkjátékhoz, bizonyára nagy örömmel veszi a hírt tudomásul, hogy a két mester játékában nemsokára Nagyváradon is gyönyörködhetünk. Charousek Rezső már jövő héten hétfőn vagy kedden jön, lehetséges azonban, hogy mindkettő egyszerre jönnek és pedig e hó 25-én és több napig fognak városunkban tartózkodni s akkor a két nyertes valószínűleg egymással is mérkőzik. A mesterek ezenkívül több ellenféllel egyszerre fognak játszani, így Charousek 25 ellenféllel egyidejűleg. Akik ebben az érdekes küzdelemben résztvenni akarnak, jelentkezhetnek a kör titkárnál. A kik nem tagjai a körnek, azok a mesterek játékát 20 kr belépti díj mellett megtekinthetik. Jöve-telük végleges ideje a lapokban lesz közzétéve.

* Névmagyarosítások. Kohn Oszkár nagyváradai illetőségű florenzi lakos vezetéknévét

„Váradi“-ra; — Finkelstein Villmos belényesi illetőségű budapesti lakos „Faragó“-ra; — Schlesinger Ábrahám (Adolf) nagyváradai illetőségű s kolozsvári lakos „Sipos“-ra; — Loli Antal álmosdi illetőségű s ottani lakos, valamint Margit és Károly kiskoru gyermekei „Veres“-re változtatta vezetéknévét.

* Elutasított kérelem. A nagyváradai kereskedelmi kóroda egyesület az iránt fordult a kereskedelmi miniszterhez, hogy kivételképpen tartalék-tőkéjét ne legyen kénytelen a postatakarékpénztárban kezelteni. A miniszter a kérelmet nem teljesíti, mert csak az ipartestületi pénztáraknak van e tekintetben kivétel adva. Különben megjegyzi a miniszter, hogy czélszerűbb is a postatakarékpénztár kezelése, mert az minden díj nélkül szerez be értékpapirokat s így biztosítva van a költségmentes kezelés.

* Az Eiffel-torony mozgása. Nem mese, valóság; az érc-óriás, a 300 méter magas vasszörnyeteg, a minden tornyok tornya; az Eiffel-torony mozog. Valósággal lélezkedik és piheg. Ezt a felfedezést Bassot ezredes közölte a párisi tudományos akadémiával. A dolog úgy értendő, hogy a mint a nap felkél és sugaraival elárasztja a vasmonstrumot, ez lassan-lassan kiterjed: az est beálltával aztán ismét összehúzódik. És pedig naponta 20 centiméternyit tágul és húzódik össze. Ennél fogva a villámhárító mely a torony csúcsától a földre vezet, folytonos mozgásban van. Szerenese, hogy egyforma alkatrészekből van a torony óriás, s hogy ezen alkatrészek egyformán engednek a hőhatásnak; mert fura állapotok kerekednének ki ám abból, ha a vasszörnyeteg minden alkatrésze a maga gusztusa szerint tágulna ki és húzódna össze. Erre a csiklandós állapotra azonban nem terjed ki a szenzációs jelentés, az ezredes ur nagyföntosságú fölfedezése.

* Megszaladt tolvajok. Tegnapelőtt monostriben valami ismeretlen tettes behatolt Bakucs Lajos méhessébe s onnan a kasokat szekérre akarta rakni. A lármára azonban kijött a házigazda, mire a tettes megfutott. A tolvajnak eddig nem lehetett nyomára jönni.

* Bosszualló cseléd. Szirku Péter monostribi lakos hosszabb ideig volt cselédje Blaskó Jánosnak. November elsejére a gazda felmondott cselédjének, akinek béréből egy frtot levont, mivel a cseléd neki több ízben okozott kárt. Szirku ezt elbeszélte Blaskó egyik régi haragossának Bancs Jánosnak a ki rávette a cselédet, hogy együtt gyujtsák fel Blaskó házáat és hogy lopják meg. A tervöket végre is hajtották, amennyiben két ízben mentek el Blaskó-hoz és elvittek onnan mindent n mit csak tudtak aztán pedig néhány nap mulva november 26-án felgyujtották nevezett istállóját a mi le is égett, de nemesak ezt vitte végbe a két jó madár, hanem ezen kívül a múlt hónapban tizenhárom kisebb-nagyobb lopást vittek végbe a faluba. A csendöröknek végre is sikerült a két tettest elfogni a kikel azután Margittára vittek a fogházba. A két bűnös nem is tagadja tettét, hanem mindent beismertek azt is, hogy minden tettest közös akarattal előre megfontolva vitték végbe. A tetteseket fogva tartották.

* Elfogott tolvaj. Ifj. Mihucz János n-szántói lakos f. hó 7-én a rendőrség előtt megjelent és a Bot György rendőr által bekísért Pintye János ismeretes csavargó piaci tolvaj ellen azon feljelentést tette, hogy Pintye a nagypiaczon álló lováról egy fekete szürt ellopott; — ő észrevette, utána ment s a szarvas vendéglő előtt elfogta. Káros n-szántói lakos kéri a tolvaj megbüntetését, kit a rendőrség a kir. ügyészséghez átkísértetett. — Pintye saját vallomása szerint lopásért 3-szor volt büntetve. Pintye csavargás és lopás gyanuja miatt a múlt ízben a vár s területéről ki lett tiltva és ugyanekkor haza is lett toloncolva.

Fourier sz. Péter ünnepe a zárdában.

Debreczen, deczember 10.

Azon hazafias ünnep után, melyet a fejedelmi ajándékból felállítandó tiz szobor alkalmából a »M-i-a-s-z-e-n-y-u-n-k-«-ról nevezett szegény »Iskola-n-ö-v-é-r-e-k-« csak nem régen tartottak debreczeni zárdájuk-

ban; tegnap, az az f. hó 9-én, ismét ünnepet ültek a k. nővérek, ünnepet, mely első sorban ugyan őket, második sorban azonban az egész közönséget illeti.

Több mint 300 évvel ezelőtt ugyanis egy gyermek született Franciaországban, neve Fourier Péter volt és e név 300 év után egy epithetont végzet, mely őt életszentsége miatt a közönséges halandók fölé emeli, az ő nevét ezután az emberiség a világ végéig, mint Fourier szent Pétert fogja, f. év május 27-ike óta említeni, mert az egyház őt e napon igtatta a szentek sorába és így egyel, az egyház csatlakoztatlan ítélete szerint ismét több azok száma, kik erényekkel az emberiség előtt fénylenek és példájuk követésére ösztönöznek.

E sz. férfi emlékét, szentté avatásának évében, a tegnapi napon épen úgy ünnepelték Amerikában, mint Európában, ünnepelték mindenütt, hol a »Mi-asszonyunk«-ról nevezett zárdaszűzek elvannak terjedve, tehát Debreczenben is, mert a szent férfi eme zárdaszűzek alapítója, ünnepelték pedig decz. 9-én, mert a nap, — mint az ő halálzási napja a földön, — új életének pedig kezdete a mennyben — lett az egyház által, az ő emlékére kitűzve.

Fájdalom, hogy a nagyobb szabásúnak ígérkezett vallásos ünnepélyt, — a városban uralkodó gyermek betegségek, az e miatt bizárt iskolák következtében — kénytelenek voltak a jó nővérek szűkebb térre szorítani és azt mintegy zártkörűvé, családiassá tenni. Mindamellét is igen kedves és felejthetetlen marad a vallásos ünnepély; mert hiába, hirdesse nek, áruljanak a világ piacznán bármily eszmét, örökké bizonyos marad az, hogy a menyország részére teremtett ember lelkét ma sem képes annyira megbarátni, a magasba emelni sz. elhatározásokra bírni, mint a vallásos eszmék; azért távozik az ily ünnepélyekről mindenki, mintegy megújulva, emelkedett hangulatban.

Ez ünnepély a templomban, mint legtermészetesebb helyén vette kezdetét, hol is 9 órakor »Te Deum«-mal összekötött szentséges sz. mise tartott, mely alatt az intézetbe járó növendékek összhangzó, gyönyörű éneke emelte az áhitatot.

A folytatás d. u. 5 órakor volt a zárdában, a következő sorrenddel:

1. »Alkalmi beszéd« fölvassza Fábian Juliska.
2. »Fourier sz. Péter tiszteletére« éneklük a növendékek.
3. »Kedvezendáramom« Behrtől — előadja Fuchs J.
4. Mindszenti G. »Légy jó katolikus« szavaja: Fekete Erzsé.
5. »Süsse Heimath« éneklük a növendékek.
6. Egghardt: »La gaité« előadja Dömök Irén.
7. Mindszenti G. »Szentek unokáihoz« szavaja: Kelemen Mariska.
8. »Oh nézz le« éneklük a növendékek.
9. »Pas de Ouatre« előadja Fekete E.
10. »Ouf sos Aly« éneklük a növendékek.
11. »Gyermek hangszer.«

E tekintélyes számú programmból látható, hogy az ünnepély emelésére fel lett használva a zene, szónoklat, ének és mindezek oly tartalommal, melyek képesek a lelket áhitatra gerjeszteni. Mindamellét, a főszóly mégis az 1-ső számú alkalmi beszédén nyugszik.

E beszéd, melyet Fábian Juliska igen értelmesen és kellő hangsúlyozással olvasott fel, tartalmazta ugyanis igen magvas rövidséggel, szentünk életét, ami annyit tesz, hogy erényeit; hallottuk őt tündökölni Isten és a felebaráti szeretetben, alázatosság és béketűrésben, fényleni szegénységi tisztaság és engedelmes-ségben, tündökölni a szegények iránti páratlan szeretetében stb. szóval mindazon erényekben, melyek okvetlenül szükségesek arra, hogy az ember vele és általa a társadalom boldog legyen. Vajha olvasnák és követnék szentünk példáját az emberek, akkor a társadalmi, ma már végveszedelemmel fenyegető kérdések, egy csapásra megszűnnének.

Különben az ünnepély tartalmas rendezésével is bebizonyították a nővérek, hogy a sz. alapítójuk által megjelölt irányt, nem csak ők követik saját életükben, hanem azt mások szí-

vébe is átültetni iparkodnak, hogy mindenkit boldoggá tegyenek Krisztus törvényeinek követése által. Mihez, midőn mi Isten áldását lelkünkben kívánjuk, csak azt függessztjük még hozzá: bárcsak mindenki, ki valamely zárdá mellett elmegy, elméjébe véssné az ott diszló keresztény erényeket és minden zárdát úgy tekintene, mint világító tornyot, mely fényével megvilágítja azt az utat, melyen haladva a társadalom, az élet viharos tengeréből, a biztos révpartra eljuthat. Adja Isten!

— a —

A kincskeresők.

Ismerik önök Tótleleket?
És ismerik abban Osváth Péternét?
Ha nem ismerik, ám ismerkedjenek meg Tótlelekkel, ennek nyomán pedig Osváth-néval.

Tótlelek kicsi falu, Osváthné özvegy asszony. Tótlelek az ismeretlenség homályában leledzik, ellenben Osváthné a pénzmag hiányában szűkül-ködik.

Tótleleknek azonban felvirradt az arany korszaka és kezd immár kiemelkedni az éji homályból. Osváthné is emelkedik a népszerűsége kap.

E kettős emelkedés oka a következő:

Egyik szép napon utra kerekedik az Osváth-nénál lakó Imre nevű vén suszter és átrándul — szokása szerint — Szalacson lakó jómódu, de távoli rokonához Albert János földmiveshez, kinél azután eltartózkodik vagy 3 napon át. Aztán utra készül. Pazar bőkezű házigazdája — szokása szerint — néhány forintot ajánl fel uti költségül.

— Már csak meghálálom irántami sok jószágodat! mondja erre lágyan a suszter.

— Mi a manó? bámul el a meglepett házigazda.

— Igen, mert vissza is fizethetek vagy egy-két forintot; nyomja meg a szót a suszter.

— Vissza-e? bámul mind jobban emez.

— Meghiszem, hogy vissza; szól büszkén amaz.

— Aztán hun vennéd te aztat? faggatja emez

— Szekér-szám áll a pénz egy rakáson! szűri a szót — csak úgy, a fogán keresztül — a suszter.

— Nagy szemeket csinált erre Albert uram.

— Beszély hát már egy okos szót! faggatja a susztert.

Ez azután körülnéz, nincs-e valami kotnyeles a közelben, aztán kettőt hunyorít a szemével és halkán így kezdi:

— Hát, izé. Azt tudod, hogy az Osváth-nénál vagyok kovártélyon, meg kosztba. Hát holnap lesz egy hete, hogy kinn voltunk a Czupakos-oldalban, az erdőben. — Ott aztán, egy mély gödörben — rözse szedés közben — hej, de annyi aranyat, kincset találtunk, hogy — sokat nem mondok — de tisztességgel meg van — — 9 terével.

9 terével? hebegé sápadtan Alberti uram.

— Akár egy marékka! — Mán most azt haza is kéne hozni. De ehhez kell vagy 5 igás szekér, meg vagy négy furmányos.

Igazam van, vagy nincs?

— Bizony kell annyi.

— No lásd! De hát Osváthnének nincs, nekem meg éppen nincs. Meg azután lekellene kényerezni a fuvarosokat egy kis pénzmaggal, hogy el ne járjon a szájuk.

— Igaz, szent igaz biz az, — bölíngatott Alberti.

— Meg aztán hozzánk nem vihetjük a tenger kincset. Hova tegyük? Mindjárt kitudódnék! A pedig nem ér semmit!

— Bizony nem!

— Hát inkább ide hozzuk hozzád.

— Hozzám! — ragyogott fel Alberti arca.

— Persze. Ide a legjobb lesz. Te is tudsz róla, az igaz, de nem baj. Megosztozunk rajt három. Ne busulj millionéruok leszünk!

— Hát annyi tenger az a pénz?

— Tenger; mondom; meg merő arany pénz, szinarany.

— Osz! mikor hozzátok már?

— Hát pénz kéne hozzá — bankó pénz, vagy 650 forint?

— 650 forint?

— No hát. Arannyal csak nem fizethetjük ki a fuvarosokat?

— Igazad van. De most nincs nálam annyi pénz; hanem holnapig előkeresem.

— Jó. Én holnap este eljövök Osváthnéval, osztán majd kinézzük, hova rejtjük el nálad a tenger kincset. De aztán, ne hogy eljérjon a szád! — Dehogy, dehogy!

Másnap aztán csakugyan el is jöttek, a suszter meg Osváthné. Kinézték a helyet; vérszerződést kötöttek és átvettek Alberttől 300 forintot, mert csak ennyit tudott szerezni egy ismerősétől, hamarosan.

Mult hó végére volt kitűzve a kincs hazaszállításának a rapja.

Ám a kincs csak késett, csak késett — az égi homályban.

E hó 6-án aztán elfogyott Alberti uram béketűrése. Lóhalálban sietett Tótlelekre.

És azt tapasztalta itt:

Hogy Osváthnének egy hatalmas hizó rőfög az udvarán, melyet legutóbb vett 65 frtért.

A kincsek hollétéről azonban mindeddig nem tudott semmiféle tapasztalatot szerezni.

Pedig a tapasztalat az élet kincses háza.

Buksy.

IRODALOM.

— **Mulató Gentry.** Elbeszélések, írta *Gottier* Lajos. Mióta Herczeg Ferencz a Gyurkovics-familiát leleplezte, azóta a gentry históriák káposak lettek írónál és olvasóknál egyaránt. De hajh! Gyurkovics mama csak egy van, Herczeg nem terem minden bokorban és az ujabban előkapkodott gentrykre vajh! mi sokszor a kedves mamájuk sem ismerne rá, úgy ki vannak forgatva minden formájukból. Mulató gentry a címre egy újabb elbeszélés kötetnek. A czím maga nem épen jól van megválasztva, mert a czím után vagy szatirikus, vagy humoros elbeszéléseket várnánk, mik a gentry körökben játszódnak le. E helyett azonban igen kevés gentryt kapunk és satira vagy komikum helyett egészen komoly elbeszéléseket.

De ha a czímtől eltekintünk igen jó dolgokat kaphatunk a csinos kiállítású kötetben. Az író fel tudja az érzelmeket kelteni és az életből jól ellesett dolgokat ír le. Ha elolvasta az ember e kötetet, egyik elbeszélést sem engedné el belőle, de nem egyet talál olyat is, melyet szívesen olvas akárhányszor.

Intelligens olvasó közönség számára van írva ez elbeszélés kötet, kiknek jó szívet ajánlhatjuk is. A mű megrendelhető (Budapest, VI. Nagy János-utca 1, B., földszint 5.) Ara 1 frt 20 krajczár.

— Az »Ungaria.« Magyar-Román Szemle igazán változatos és tanulságos tartalommal lepte meg olvasó közönségét. — *Mi volt a család és mivé lett?* — czímű értekezésben Dr. *Felméri* Lajos kimerítő képet nyújt a család eredetéről, hivatásáról, szereplési köréről a társadalomban. Spencernek, a híres pantheistának véleményéből indult ki, ezt megczáfolja, azután pedig áttér a régi népek családi életének vázolására. Philosophiai uton iparkodik bebizonyítani, hogy a régi népek ferde felfogása, mit a család hivatásáról tápláltak, mennyire győnge és muladékony alapon nyugodott. Értekezésének második felében az elsőnek teljesen megfelelő logikai következetességgel bizonyítja, hogy a mai család csak is az egyenlőség alapján létezhetik, csakis ezen az alapon felelhet meg nagyszerű hivatá-

sának. — *A magyar nemzeti tánczok.* — cím értekezésben Káldy Gyula felsorolja mind ama tánczokat, melyek a magyar nép között közkedveltségnek örvendenek, egyszerűsmind előadja a tánczok keletkezési módját is és hogy melyiket körül-belül mikor szokták tánczolni. — *A magyar Folcloristica* című alatt dr. Marczali Henrik felsorolja a magyar nép költészet fajtait és alfajait. — Dr. Erődi Béla Stambul legpompásabb de egyszerűsmind legfélelmetesebb helyével — a *Hét torony* ismerteti meg olvasóit. Élénk színekkel festi le a helyet, hol a *Hét torony* emelkedik. — A magyar részben első helyen *Hanusz István* értekezik a románok terjeszkedéséről Szolnok-Doboka megyében. Statisztikaszereleg sorolja fel a megye falvait, kimutatva keletkezési idejüket és magyar és román elemű lakosaikat. Aztán *Moldován* Gergely folytatja a mult füzetben megkezdett értekezését a *Leopold császár alatt kezdett unióra való erőlködésről.* Utolsó helyen *Alexics* György fordításában közöl a füzet az ismert novella írótól *Cosbuc* Györgytől egy igazán megkapó kis történetkét a nép életéből.

EGYESÜLETEK.

Felolvasás a velencei Nép körben. A nagyváradi-velencei és váraljai »Nép kör« ma este tartja meg ez idei második felolvasó estélyét. Az estély műsora a következő:

1. »Az anya fájdalma« (Vidra Józseftől) szavalja: Czimer Mariska k. a.

2. Czibalom és hegedűjáték. Előadják: Klein Menyhért és Ehrenfeld Zsigmond.

3. »Viktor báró regénye vagy a két élű tör ádozatai.« Irta és felolvassa Adorján Emil.

4. Czibalom és hegedűjáték. Előadják: Klein Menyhért és Ehrenfeld Zsigmond.

Az estélyre sokan készülnek s így előreláthatólag jól sikerült lesz. A rendezőség különben mindent elkövetett, hogy a résztvevő közönséget kellemes szórakozásban részesítse. Az estély kezdete 8 órakor. Belépti díj 1 korona.

Igazságszolgáltatás.

Kohn Náci elítelve. Egy évtizeddel ezelőtt sokat foglalkoztak a nagyváradi lapok egy emberrel, akit közönségesen »fekete zsidónak« hit mindenki; alig volt olyan ember Nagyváradon, aki nem ismerte. Általában azt tartották felőle, hogy egyike azoknak, akik kényszerítették a törvényhozást, miszerint behozza az uzsora törvényt.

Az utóbbi időben keveset hallani Kohn Ignácra, így hívják ugyanis a fentebb ismerttetett urat, aki ez időszerint gabonakereskedő.

Tegnap rosszabbul végződött rá nézve a törvényszéki tárgyalás, mint az előbbiek.

Hamis esküvel volt vádolva.

Még 1893-ban Fülöp Lajos lakatos dolgozott a többszörös, sokszoros háziurnál, a számla benyújtása alkalmával azonban Kohn Ignác azt állította, hogy a 13 frtra rugó összeget már kifizette.

A járásbírósnál a per folyamán erre meg is esküdt.

Két évvel később azonban Kohn Ignác kifizette a 13 frtot és pedig oly körülmények között, hogy a fizetést Fülöp Lajos igazolni tudta.

Hamis esküért feljelentést tett Kohn Ignác ellen.

A végtárgyalást tegnap tartották meg a kir. törvényszéknél.

Természetesen tagadott mindent, de a tanuk rávallottak.

A bíróság hamis eskü büntetéseért hat havi börtönrre, 3 évi hivatalvesztésre és 50 frt pénzbüntetésre ítélte Kohn Ignácot.

Elnapolt végtárgyalás. Tegnapra volt kitűzve végtárgyalásra Kozmu János és társai bűnügye, akik gondatlanságból okozott emberölés vétségével vannak vádolva. A holt tetemet két orvos vizsgálta meg s mindegyik más véleményre jutott, a mennyiben az egyik azt mondja, hogy s sérülés következtében halt meg, míg a másik azt, hogy egészen más volt a halál oka. A tárgyalást elnapolták s az orvosi véleményeket felülvizsgálatra adták ki a törvényszéki orvosnak.

Közönség köre.

Vasuti mizeriák.

A helybeli állomáson most szerdán reggel többen vártuk a kóti vonat indulását a váróteremben. A vasuti alkalmazott azonban, a kinek a kötelessége a kézi csengővel tudatni az utasokkal a beszállást, nem adta meg a szokott jelt és így a vonat elment anélkül, hogy mi tudtunk volna róla.

Miután pedig tudomásunk van arról, hogy gyakran megtörténik az ilyen dolog, szükségesnek tartottuk ezt az állomás főnök ur tudomására hozni.

Több lemaradt utas.

REGÉNY-CSARNOK.

NYÁRI REGE.

— Finn elbeszélés. —

Samuli S. után fordította Vincze József.

Nagyon meleg idő volt; teljes erejével ütött a nap, így hát nem is volt csoda, hogy az egész természet álomba merült. A felhők, nem is a fehér felhő foszlányok, nem tudtak összegyülekezni, a madarak nem csicseregtek, egy hangot sem adtak, a levelek sem rezegtek a fákön, még a nyárfán is alig mozdultak meg. Egyedül a sárgás országút nem tudott nyugodni. Arra alá zörögtek a kerekek, csörömpölve a kemény fővényen. A láрма feljlesztette az ágon ülő madarat, egy nyul füleit hegyezve a bokor mögül az országútra futott, néhány porszemet elmorzsolta a tapsi füles s bele pattantotta az utmenti pocsolyába; egy pillanatra felborzolta, de mindjárt csendes lett a felszín s a nyul is megint a bokor megett nyugodott, az ágon ülő madár szárnya alá dugta fejét, mert a kerekek messze voltak, lassan kapaszkodtak felé az uton. Tartsunk a kerekkel.

A kocsin elgondolkozva ül egy fiatal ember. Min gondolkodik, biztosan nem tudjuk, de gondolataiba merülve mindenfelé nézegetett. Lovát gyorsan hajtotta.

— Ugyan miért gyötröd az álatot? szólítja az utas. Rá érünk lassabban is, menjen csak lépésben.

A postakocsi hálásan nézett urára s abba hagyta a gyors hajtást. A kerekek lassan gördültek. A nap ismét erősen sütött, a kerekek gyorsasága egy forma volt, mindig egy és ugyanaz. A ló majdnem elszunyadt, a kocsis majdnem elaludt. De hirtelen felkiáltott az ur:

— Így meg soh' se érünk ki az országútra. Hajts gyorsan.

A kocsis nógatta lovát; ez kevésbé meg rázta fejét s ügetni kezdett. Hogy megint el ne bóbiskoljon, elkezdett a fiú dudolgatni, majd dudolásában emelkedve dalolni. Ha nem is volt dala művészi, hisz egyszerű volt, de oly sok igazságot foglalt magában, hogy akármelyik filozófiai mű alap gondolatának beillene. A fiú éneke így hangzott:

A kolbásznak van két vége
Egyik vége, meg a másik vége.

Eldalolta egyszer, majd még egyszer s azután még néhányszor, úgy hogy a gondolataiba elmerült ur is figyelni kezdett.

Elsőben inkább csak hallgatta, de később figyelni is kezdett a dal igazságára. Minél figyelmesebben vizsgálta életét és helyzetét, annál tisztábban látta, hogy a kolbásznak két vége van, egyik vége meg a másik vége. Fiatal ta-

nár volt, tele tudás vágygyal, az egyetemet most fejezte be — ime az egyik vége. De pénze fogytán van, pompás házi tanítói állást ajánlottak a vidékről, oda megy most pénzt szerezni — ime, a másik vége.

Tanult s ügyes ember, tehát boldog lesz új állásában — ime az egyik vége, de még nem forgolódott előkelő társaságban s most ilyenbe kellett mennie; mikép boldogul majd ott — ime a másik vége. S ez a végül említett körülmény aggasztotta mindenekelőtt. A ház, a hova most megy, rá nézve teljesen idegen. A család előkelő uri nép, az arisztokratához tartozik. A gazda, mint beszélük, derék férfi, a háziasszony idős, jószívű nő, — ezek társaságában tehát hamar otthonos lesz: tanítványával, aki tizenhárom éves fiú, mindjárt megismerkedik. Erre az oldalra nézve tehát tisztába jött. De hát azt is beszélük, hogy leány is van a háznál, még pedig szép és fiatal, külföldön is volt. . . . Hát ezzel mikép fog boldogulni a tanító? Még azt is beszélük, hogy sok vendég jár hozzájuk, a kik között természetesen nagy számmal lesznek fiatal lányok is — társalognak, majd tréfálnak és ilyenkor szívesen nem lenne jelen a nevelő; de nem is járja, hogy közibök kell mennie. És azután! Azután ott egyik szót a másikra adva, másképp fogsz beszélni, mint kellene, ezért kinevetnek és . . . De hát miért nevetnének ki. Olyan vagyok, amilyen vagyok, elvégeztem teendőimet becsületesen. Így kevés ember nevethet ki.

Ilyenformán egyre bátorította magát, de egyszerre csak nagyobb erővel rohanták meg az előbbi gondolatok. Új állapot . . . új foglalkozás . . . új társaság . . . új . . . hm . . . S a nevelő oly különös nyomást érzett a szíve táján. Valóban fájni kezdett a szíve; talán nem is fájni; de ő csak így ismerte ezt a különös érzést s mikor egy még különösebb lett, egyszerre rájött, mily közel volt a vendéglőhöz. Mert innen nem volt távolabb, mint egy puska lövésnyire az a kastély, hova az ő útja is irányult. Jaj, csak távolabb lenne még néhány mérfölddel, hogy rá érne még egyszer mindent figyelmesen megfontolni.

Így töprengett a nevelő, de azután rájött, hogy hát jobb minél előbb túl lenni rajta, akkor azután azt teszi, a mit tennie kell. A postakocsi mintha csak sejtette volna tündetését, oly erősen kezdett énekelni, hogy még a hegyek is feleletek rá:

A kolbásznak van két vége
Egyik vége, meg a másik vége.

— Ugy van fiam! Ugy van. Oda érünk-e egyszer már a vendéglőhöz?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Gyászmise Sterneck tengernagyért.

Bécs, december 10. (Saj. tud. táv.) A fogadalmi templomban ma délelőtt *Belopotoczky Kálmán* dr., nagyváradi kanonok, tábori püspök gyászmisét mondott *Sterneck* tengernagyért; jelen voltak a közös hadügyminiszter, a vezérkar főnöke, valamint a hadsereg és a tengerészet főtisztjei.

Uj párisi orosz nagykövet.

Budapest, decz. 10. (Saját tud. táv.) Mint Szt-Pétervárral hivatalosan közlik. *Uressow* grófot, az eddigi brüsszeli orosz követet, Párisba nevezték ki nagykövetnek.

Az angol hadügyminiszter beszéde.

Budapest, decz. 10. (Saját tud. táv.) Landsdowne márkai hadügyminiszter tegnap beszédel mondott a hadsereg újja-szervezéséről, a melyben kifejtette, hogy az angol hadsereg, a mely teljesen külföldön van, a kontinens seregeitől — a következő követelések támasztandók.

1. Három hadtest a jó belföldi helyőrség céljaira, hogy az esetleges támadás vissza legyen verhető.

2. Annak a lehetősége, hogy két hadtest a britt szigeten kívül támadási célra legyen használható.

3. Hogy kisebb hadosztályok a hadosztályok a hadsereg érintése nélkül legyenek mozgósíthatók.

4. Hogy az indiai helyőrségeket és a gyarmatokat pontosan lássák el a szükséges kiegészítő állományyal.

A hadügyminiszter reméli, hogy a belföldi zászlóaljokat meg lehet szaporítani annyira, hogy nagyobb számú katonát lehessen kiképezni, mint eddig. Javasolja, hogy a tartalékosok bizonyos részével külön szerződést kössenek, amelyek lehetővé teszi, hogy tartalékoságuk első évében oly aktív műveletek esetén, amelyeknél nem szükséges az összes tartalékosok behívása, ismét belépjenek a működő hadseregbe. Landsdowne marquis azt a nézetét fejezte ki, hogy a közvélemény Angliában ellenzi az általános katona-kötelezettséget, kivéve talán a haza védelmének esetét. Javasolja, hogy bizonyos számú legénységet három évre fogadjanak zsoldba, és ez idő letelte után szabad választást engedjenek nekik, hogy vagy átlépjenek a tartalékba, vagy pedig a hadseregben maradjanak.

A hadügyminiszter kijelenti, hogy a kormány eltökélt szándéka a hadsereget a kellő tűzérsséggel ellátni. A miniszter amellett van, hogy a milicz-katonaságot szorosabb összefüggésbe hozzák a sor-katonasággal.

Felismert öngyilkos.

Budapest, deczemb. 10. (Saj. tud. táv.) A Hermina-uti vasuti átjárónál tudvalevőleg tegnapelőtt a 104. sz. gyorsvonat elgázolt egy úriasan öltözött férfit. Az öngyilkost ma felismerték. Az illető *Dániel Nándor* budapesti születésű 53 éves asztalos, aki az utóbbi időben ügynökös-ködéssel foglalkozott, de nem sok eredménnyel, mert hozzátartozóinak állítása szerint küzdött a nyomorral. Egy nőrokonának levelet küldött, amelyben jelezte szándékát. A levél szövege a következő: Aki a vonat elé vetette magát, azt tudjátok meg, én vagyok *Nándor*. A holttestet már felbonczolták és az új temetőben temették el.

A pénzügyi helyzet javulása Caracas-ban.

Budapest, decz. 10. (Saját tud. távirata.) A Reuter-ügynökség jelenti Caracasból. A szenátusi választásokat e hó 15-ére tüzték ki. A pénzügyi helyzet javult. Jorge Uttar pénzügyminiszterre való kinevezése hozzájárult a hitel emelkedéséhez. A vámbevételek növekednek, illetékes helyen azt mondják, hogy a kormány januárban eleget tesz a külfölddel szemben vállalt legfontosabb kötelezettségeinek. A caracasi nagykereskedők három milliót kölcsönöztek a kormánynak, a melyért az elnökké jelölt Andrade vállalt kezességet.

Szerb törekvések és a porta.

Budapest, decz. 10. (Saját tud. táv.) Hir szerint Gyorgyevics szerb miniszterelnök konstantinápolyi tartózkodása alatt azon fáradozott, hogy a monasztrai és dibrei szerb püspököknek berátokat eszközöljön ki. Ezt azonban a porta, utalva a patriárka vonakodására, nem adta meg. A miniszterelnök azon is fáradozott, hogy elismertesse Törökországgal a szerb nemzetiséget is, úgy mint azokat a nemzetiségeket, a melyek önálló egyházzal bírnak. A porta egyelőre ezt is visszautasította, utalván a patriárkátus részéről várható nehézségekre. Itt hirtérjedt, hogy a miniszterelnök véd- és dacszövetséget is javasolt. Ezt az ajánlatot a porta rokonszenvez a szövetséggel, de a szövetség célját: a béke és a területi épség fentartását, csakis az özszeres Balkán-államok föderációja érhetné el, míg a külön szövetség elégedetlenséget kellene.

A felkelők kegyetlenkedései Juisában.

Budapest, decz. 10. (Saját tud. távirata.) Blanco tábornok táviratai megerősítik, hogy a felkelők Juisában kegyetlenkedéseket követtek el. A városba bevonuló csapatok sok száz elégett és eltorzított holttestre akadtak, köztük sok asszonyra és gyermekre.

Halál az internátusban.

Budapest, decz. 10. (Saját tud. táv.) A László-féle gimnáziumban *halva találták Patrovics Zoltán* 18 éves VII. oszt. tanulót. Holttestét ma bonczolták fel a törvényszéki orvostani műintézetben, mely alkalommal az orvosok megállapították, hogy a fiatal embert kronikus szivbajból eredő szivszélhűdés ölte meg.

Határrendezés Délafrikába.

Budapest, decz. 10. (Saját tud. távirata.) A Trausvoal és Portugál Délafrika közti határ kijelölésére kiküldött portugál meghatalmazottat Lisabonba hívták, állítólag azért mert a kormány nincs megelégedve a meghatalmazott magatartásával.

Lázadás egy német hajón.

Budapest, decz. 10. (Saját tud. táv.) A »Journal« Dungerque-ből érkezett távirata szerint az ottani csendőrséget a »Regina« német hajóra hívták az ott történt lázadás elfojtására; a legénység abban a perczen lázadt fel, amikor a hajó felvonta horgonyát. Négy német matrózt tartóztattak.

KÖZGAZDASÁG.

A »Tisztviselők Takarékos Hitelszövetkezetének« alapítói, miután az üzlet-részek aláírása a remélt eredményt kétszeresen elérte, még a karácsonyi ünnepek előtt összehívják az alakuló közgyűlést.

Ennek előkészítése, s az alapszabályok tervezetének megállapítása céljából *follyó évi deczember 12-én vasárnap délelőtt 10 órakor a bűnügyi törvényszék tanácstermében (fő-utca és Szaniszló-utca sarkán az Apolló-épületben)* előzetes értekezlet tartanak, s ugyanakkor fogják megbeszélni a *fogyasztási szövetkezet* létesítésének módozatait is.

Erre az értekezletre szívesen veszik mindazon köz- és magán tisztviselőknek megjelenését, a kik az üdvös eszme megvalósítása iránt érdeklődnek.

Az emisszió-ázió adómentessége. Nagy fontosságú elvi jelentőségű ítéletet hozott a közigazgatási bíróság a Debreczeni Első Takarékpénztár vitás adóügyében. Ez a pénzügyintézet ugyanis néhány évvel ezelőtt új részvényeket bocsátott ki, s akkor a névérték és kibocsátási árfolyam között levő áziókülönbségre harmadosztályu kereseti adót vetettek ki. — Ezt a megadóztatást a takarékpénztár megföllebbezte s a közigazgatási bíróság most hozott döntvénye a megadóztatást érvényen kívül helyezte. Ily módon a takarékpénztár 40—50.000 forint visszatérítésben részesül. A döntvény országos érdek, mert a hazai pénzügyintézetek és egyéb vállalatok a mult években ily czimen mintegy 700.000 forintot fizettek, amely összeget a kinestár most vissza fogja téríteni.

Az Osztrák Magyar Bank állása: bankjegyforgalom 670,196.000 frt (—5,629.000 frt); érczéérték 527,222.000 frt (—3,862.000 frt); tärcaza 159,033.000 frt (+801.000 frt); lombardüzlet 24,707.000 frt (+139.000 frt); adómentes bankjegytartalék 57,476.000 frt (+1,910.000 forint).

TOZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készáru búzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

	Budapest, decz. 10.
Buza tavaszra	11.94
Tengeri	5.42
decemberre	4.93
Rozs ősze	8.68
Zab ősze	6.36

Értéktözsde.

Az irányzat szilárd.

	Budapest, decz. 10.
Osztrák hitel	353.—
Magyar hitel	384.—
Allamvasut	335.—
Déli vasut	89.87
Rimamurányi	245.50
Magyar jelzálog	275.50
Magyar leszámítoló	529.25
Villamos vasut	286.—
Salgótarjáni	261.—
Iparbank	101.25
Budapest közuti	388.25
Kereskedelmi bank	144.—

Bécs, december 10.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	352.50
Magyar hitel	383.50
Allamvasut	334.47

Hivatalos árfolyamok

budapesti ára- és értéktörsdén 1897. december 10-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.25
Magyar korona-járdék	99.25
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
lalmérségi jog megváltási kötvény	100.75
Hermet-szlovon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeregmény sorjegy-kölcsön	152.50
Tizszabályozási és szegedi sorjegy kölcsön	138.—
Osztrák járadék papírban	101.25
Osztrák járadék ezüstben	101.25
Osztrák járadék aranyban	121.75
O-ztrák korona járadék	101.75
1860. osztrák államsorsjegyek	143.25
Osztrák magyar bankreszvény	950.—
Magyar hitelbank részvény	384.50
Magyar hitelintézeti részvény	353.20
Páris vista	335.—
20 márkás arany	956.—
Német birod. lmi márká	597. 1/2
Lons-on viste	120.50
Páris vista	47.75
20 márkás arany	11.81

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Most

rövid ideig.

Miután szalámi gyártáshoz vágatok ser-
téseket

Friss hájnak kilóját 64 kr.

Kocsonya húsnak kilóját 38 kr.
jutányos árban számíthatom.

Fröhlich János,
hentes

376. 1 3.

Fő-utca, Rimanóczy-ház.

A Szent László-nyomda

részvénytársaságnál

hirdetések felvételnek

a „TISZANTUL”

napilap részére.

Karácsonyi ajándék-tárgyakat

felnőttek, vagy gyermekek részére ne vásároljunk előbb sehol, míg meg nem néztük

KALENDA JÁNOS

Szent László-téri karácsonyi kiállítását,

 a hol a bel- és külföld legremekebb gyártmányai kaphatók

leszállított olcsó szabott árak mellett.

Gyermek-játékokból óriási választék van kiállítva a legolcsóbb darabtól kezdve a legfinomabb különlegességig.

Kitünő első rendű varrógépek kaphatók előnyös feltételek mellett fenti cég fiók üzletében Sas-utca Mezey-házban, ugyanott varrógépek szakszerűen javíttatnak.

373 1-10

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁS.

FREYBERGER ALBERT-nél

az összes áruk, mint

Blousok, muffok, sapkák és a raktáron levő divatcikkek
félárban árusítatnak.

A karácsonyi ünnepekre a legalkalmasabb ajándéku szolgáló

 kézimunkák

gyönyörű választékban, **potom áron** kapható

FREYBERGER ALBERT-nél,

Nagyváradon, fő-utca.

371-2-6